

سرمقاله

امیر افشارفروزی

دبیر تحریریه

روز ملی سینما؛ وقت بازنگری، موقع تغییر

روز ملی سینما را باید تبریک گفت؛ اما شاید امسال بیش از آنکه به تبریک نیاز داشته باشیم، به پاسخ یک پرسش جدی و یک تصمیم روشن نیاز داریم؛ اینکه سینمای ایران برای روایت جامعه‌ای که تغییر کرده، چه باید بکند؟

روز ملی سینما نباید صرفاً یک مناسبت نمادین باشد؛ فرصتی است برای بازنگری در مسیری که سینمای ایران طی کرده و مسیری که پیش رو دارد. جامعه در سال‌های اخیر تغییرات مهمی را تجربه کرده و نگاه مردم به زندگی، آینده، روابط اجتماعی و مفهوم امید دگرگون شده است. طبیعی است که سینما نیز برای حفظ ارتباط خود با مخاطب، نمی‌تواند نسبت به این تغییرات بی‌تفاوت بماند.

مسئله اما فقط موضوع فیلم‌ها نیست؛ مسئله، امکان روایت کردن است. فاصله میان زندگی واقعی مردم و آنچه در بخشی از آثار سینمایی امکان روایت پیدا می‌کند، افزایش یافته است. فیلمساز از یک سوا واقعیتی تازه و مخاطبی متفاوت روبه‌روست و از سوی دیگر، با چارچوب‌هایی مواجه است که در بسیاری موارد برای شرایط امروز طراحی نشده‌اند.

سینما البته نباید فقط بحران و تاریکی را ببیند. جامعه مجموعه‌ای از تضادهاست؛ در کنار نگرانی و دشواری، همدلی، امید و میل به ساختن آینده نیز وجود دارد. وظیفه سینما دیدن و روایت کردن همین پیچیدگی است؛ بدون آنکه به ابزار تبلیغ تبدیل شود یا از ترس متهم شدن به سیاه‌نمایی، از واقعیت فاصله بگیرد.

از سوی دیگر، مخاطب امروز نیز با گذشته تفاوت دارد. دسترسی گسترده به فیلم‌ها و روایت‌های متنوع، سلیقه و انتظار او را تغییر داده است. دیگر نمی‌توان رابطه مخاطب با سینما را صرفاً بر اساس الگوهای گذشته تعریف کرد. مخاطب امروز انتخاب‌های بیشتری دارد و اگر سینمای ایران نتواند با زبان و دغدغه‌های ارتباط برقرار کند، طبیعی است که بخشی از این ارتباط را در جای دیگری جست‌وجو کند. این تغییر فقط به مخاطب محدود نیست. نسل تازه فیلمسازان نیز با ابزارها و امکانات متفاوتی وارد میدان شده‌اند. فناوری، هزینه و شیوه تولید را تغییر داده و مسیرهای تازه‌ای برای عرضه آثار ایجاد کرده است. این فرصت می‌تواند به تنوع بیشتر در سینمای ایران منجر شود؛ به شرط آنکه سیاست‌گذاری فرهنگی نیز این تحولات را به رسمیت بشناسد و به جای مقاومت در برابر آنها، برایشان راهکار پیدا کند.

اما رسیدن به چنین سینمایی فقط به فیلمساز وابسته نیست. سیاست‌گذاری فرهنگی نیز باید با تحولات جامعه و سینما هماهنگ شود. نمی‌توان از فیلمساز انتظار داشت جهان امروز را روایت کند، اما همچنان او را با سازوکارهایی مواجه کرد که برای چند دهه پیش طراحی شده‌اند.

از همین جاست که ضرورت بازنگری در قوانین و مقررات سینمایی مطرح می‌شود. بسیاری از این قوانین نزدیک به چهار دهه پیش و در شرایطی متفاوت وضع شده‌اند. مسئله کنار گذاشتن قانون نیست؛ مسئله این است که قانون باید بتواند با واقعیت سینمای امروز، فناوری‌های تازه، شیوه‌های جدید تولید و عرضه و حضور نسل جدید فیلمسازان حرکت کند.

قانون اگر روشن، شفاف و متناسب با شرایط روز باشد، می‌تواند به سینما نظم بدهد و از حقوق فعالان این حوزه حمایت کند. اما مقرراتی که با واقعیت‌های جدید فاصله گرفته‌اند، ممکن است به جای حل مسئله، خود به بخشی از مسئله تبدیل شوند. بازنگری در این قوانین به معنای حذف نظارت نیست؛ بلکه به معنای رسیدن به نظارتی کارآمدتر و متناسب با شرایط امروز است.

روز ملی سینما می‌تواند فرصتی برای آغاز این بازنگری باشد؛ فرصتی برای گفت‌وگویی جدی میان سینماگران و سیاست‌گذاران و برای کاهش موانعی که دیگر ضرورتی ندارند. نمی‌توان سینمای آینده را با نسخه‌ای که برای سینمای چند دهه قبل نوشته شده، اداره کرد.

روز ملی سینما را تبریک می‌گویم؛ اما تبریک واقعی شاید زمانی معنا پیدا کند که از امروز برای تغییر در سینمای ایران تصمیم بگیریم و به جای اصرار بر حفظ قواعد گذشته، برای سینمای آینده چاره کنیم. اصرار بر حفظ سازوکارهای گذشته، نه تنها راه را برای سینمای تازه باز نمی‌کند، بلکه می‌تواند فیلمساز امروز را به سمت مسیرهای غیررسمی و سینمای زیرزمینی که این روزها از آن زیاد می‌شنویم سوق دهد.

نسخه مرمت شده «پرده آخر» در موزه سینما روی پرده می‌رود

فیلم سینمایی «پرده آخر» به کارگردانی واروژ کریم‌مسیحی، امروز شنبه ۲۱ شهریور ماه از ساعت ۱۸ تا ۲۰ در سالن «سینما توگراف» موزه سینمای ایران نمایش داده می‌شود.

این برنامه با حضور سعید پورصمیمی، بازیگر شناخته‌شده سینمای ایران، برگزار خواهد شد و او پیش از نمایش فیلم درباره تجربه حضور خود در این اثر سخن می‌گوید.

نمایش «پرده آخر» بخشی از برنامه نمایش آثار شاخص و مرمت‌شده سینمای ایران به مناسبت روز ملی سینماست که با همکاری فیلمخانه ملی ایران برگزار می‌شود.

«پرده آخر» محصول سال ۱۳۶۹ است و جمشید هاشم‌پور، فریماه فرجامی، سعید پورصمیمی، داریوش ارجمند، نیکو خردمند و ماهیا پطروسیان در آن ایفای نقش کرده‌اند.

صباخیر

حضور «یکی از آن‌ها» در جشنواره فیلم ایتالیایی

فیلم کوتاه «یکی از آن‌ها» محصول مشترک ایران و ایتالیا، در هفتمین حضور بین‌المللی خود به بخش مسابقه فیلم‌های کوتاه جشنواره آی‌فست ایتالیا راه یافت.

این فیلم به نویسندگی و کارگردانی مصطفی وزیری و تهیه‌کنندگی حسین کاکاوند ساخته شده و شرکت ایتالیایی «لایتس آن» نیز در تولید و بخش بین‌المللی آن مشارکت دارد.

جشنواره آی‌فست شامل نمایش آثار، مرور، کارگاه‌های آموزشی، نشست‌ها و برنامه‌های مرتبط با تجربه‌های دیجیتال و واقعیت مجازی است. بخش مسابقه فیلم‌های کوتاه این رویداد، جوایزی از جمله بهترین فیلم، بهترین کارگردانی، بهترین فیلمنامه و جایزه ویژه هیئت داوران را اهدا می‌کند. دهمین دوره جشنواره سپتامبر ۲۰۲۶ در کالابریا برگزار خواهد شد.

مهر

وزیر فرهنگ در آیین افتتاح سینما هنر یاسوج خبر داد

۸۲ سالن سینما در دولت چهاردهم به بهره‌برداری رسید

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: ۸۲ سالن سینمایی از ابتدای دولت چهاردهم تاکنون در نقاط مختلف کشور بهره‌برداری شده است.

سیدعباس صالحی روز پنجشنبه در آیین اختتامیه چهارمین جشنواره نمایش‌های خیابانی رضوی در کهگیلویه و بویراحمد و بهره‌برداری از سالن سینما هنر یاسوج افزود: همچنین ۹۳ سالن سینمایی در سراسر کشور بازسازی شده است. وی تأکید کرد: ۳۵ مجتمع فرهنگی در استان‌های مختلف کشور به امکانات و تجهیزات سینمایی مجهز شده است.

صالحی توجه به هنر سینما را از رویکردهای دولت چهاردهم دانست و عنوان کرد: روند تقویت زیرساخت‌های سینمایی ادامه دارد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی عنوان کرد: هم اکنون بیش از ۵۰۰ سالن نمایش در کشور فعالیت دارد که البته فاصله محسوسی بین زیرساخت‌ها و نیروی‌های انسانی فعال در زمینه هنرهای نمایشی وجود دارد. صالحی گفت: در دولت چهاردهم راهاندازی ۵۰ سالن پلاتو دستور کار قرار داده که تاکنون ۳۰ مورد از این سالن‌ها اجرا شده است.

جزئیات جشنواره ملی نمایش‌های خیابانی

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی کهگیلویه و بویراحمد گفت: جشنواره ملی نمایش‌های رضوی با حضور ۲۴ استان کشور برگزار شده است. امین درخشان افزود: ۱۶۰ اثر نمایش خیابانی به دبیرخانه جشنواره نمایش‌های رضوی در یاسوج ارسال شد که ۱۱ اثر به عنوان برگزیده شد. وی بیان کرد: این جشنواره با همکاری بنیاد بین‌المللی رضوی برگزار شده است. درخشان ابراز داشت: خراسان رضوی، بوشهر، خوزستان، همدان، اصفهان و تهران از جمله استان‌های شرکت‌کننده در این آیین است.

افتتاح سالن سینما هنر

استاندار کهگیلویه و بویراحمد گفت: افتتاح سالن سینما هنر که امروز در

صباخیر

تشویق ۲۵ دقیقه‌ای مستند افشاگرانه غزه در ونیز

مستند «نازا» درباره استفاده ارتش اسرائیل از سامانه‌های هوش مصنوعی برای شناسایی و هدف قرار دادن فلسطینیان در غزه، در نمایش افتتاحیه جشنواره بین‌المللی ونیز با ۲۵ دقیقه تشویق ایستاده روبه‌رو شد. این مستند ۸۰ دقیقه‌ای ساخته یووال آبراهام و راشل زور، حاصل نزدیک به سه سال تحقیق است و بر شهادت منابع نظامی و اطلاعاتی اسرائیلی استوار است که با حفظ هویت خود سخن گفته‌اند. در این فیلم، مصاحبه‌شوندگان درباره سامانه

هوش مصنوعی «لاوندر» توضیح می‌دهند؛ سامانه‌ای که با بررسی داده‌های ارتباطی، تماس‌ها و جابه‌جایی‌ها، برای شناسایی اهداف در غزه به کار گرفته می‌شد. عنوان فیلم نیز اصطلاحی اطلاعاتی در زبان عبری است که به شمار غیرنظامیان مورد انتظار در یک حمله اشاره دارد. آبراهام ابراز امیدواری کرده است این مستند دولت‌های غربی را به بازنگری در حمایت از اسرائیل وادار کند. او و زور از کارگردانان «هیچ سرزمین دیگری نیست» نیز هستند؛ اثری که سال گذشته اسکار بهترین مستند بلند را دریافت کرد.

ایستنا

جوئل کوئن با فیلم جدیدش به دنیای کوتیک اسکاتلند رفت

«چک پیک»، فیلم جدید جوئل کوئن، یک فیلم معمایی کوتیک است که بر اساس رمانی منتشرشده در سال ۱۹۰۱ ساخته شده و داستان آن در اسکاتلند دهه ۱۸۸۰ می‌گذرد. تولید این فیلم در گلاسکو و حدود نوامبر ۲۰۲۵ به پایان رسید و تاکنون حضور آن در هیچ جشنواره‌ای اعلام نشده است. هرچند پیش‌تر گفته شده بود اکران فیلم تا سال ۲۰۲۷ به تعویق افتاده، لسلی منویل از اکران آن در اواخر امسال خبر داده است.

پتسی فران، جاش اوکانر، فرانسیس مک‌دورمند، دیمین لوئیس و لسلی منویل بازیگران این فیلم هستند. فران نقش استر موردانت، زنی سی و چند ساله را بازی می‌کند که با مردی مواجه می‌شود که از مرگ بازگشته و درگیر ماجراجویی درباره ارث و اموال شده است. برنود دلیول فیلمبردار و کارتر بورل آهنگساز فیلم هستند. کوئن فیلمنامه را نوشته و النور کاتون پیش‌نویس اولیه آن را نگاشته است. این دومین فیلم انفرادی کوئن پس از «تراژدی مکبث» محسوب می‌شود.

مهر